ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 30.12.1948 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

312.

Zákon

zo dňa 22. decembra 1948

o organizácii štátnych lesov a statkov.

Národné shromaždenie republiky Československej usnieslo sa na tomto zákone:

Diel I.
Zriadenie a právna povaha.

§ 1.
Zriadenie.

(1) Z doterajšieho podniku „Štátne lesy a statky“ zriadi vláda nariadením štátne lesné a poľnohospodárske podniky vo forme národných podnikov (ďalej len „podniky“) na to, aby spravovaly národný, lesný a poľnohospodársky majetok s pridruženými závodmi, zveľaďovaly lesné a poľné hospodárstvo v štáte a poskytovaly malým a stredným roľníkom podporu a pomoc.

(2) Iný štátny lesný a poľnohospodársky majetok, lesný a poľnohospodársky majetok, získaný podľa predpisov konfiškačných a podľa zákonov o pozemkových reformách a zo zvyškových podstát krajín, ako i časti majetkových podstát národných podnikov, pri ktorých nie je národohospodársky žiadúce, aby ich bolo naďalej využité v rámci doterajšieho začlenenia, môže minister pôdohospodárstva po dohode s ministrom financií a s príslušným ministrom začleniť do podnikov, zriadených podľa tohto zákona.

(3) Minister pôdohospodárstva môže po dohode s ministrom financií vyňať z podnikov jednotlivé majetkové časti a práva, ak ich nepotrebuje podnik nevyhnuteľne na svoju prevádzku, a prenechať ich po dohode s príslušným ministrom na začlenenie do podnikov, ústavov alebo zariadení, ktoré tomuto ministrovi prislúcha zriaďovať, alebo i svázkom ľudovej správy.

(4) Podniky vstupujú do práva a záväzkov, ktoré patrily do dňa zriadenia podnikov alebo do dňa začlenenia k prevzatým alebo začleneným majetkovým podstatám, pokiaľ minister pôdohospodárstva po dohode s ministrom financií a vecne príslušným ministrom neurčí inak.

(5) Zriaďujúc podniky, určí vláda ich firmu, sídlo a predmet ich podnikania. Tak isto môže nariadením zmeniť sídlo alebo predmet podnikania podnikov, jednotlivé podniky zrušiť alebo slúčiť, po prípade zriadiť nové podniky a určiť im firmu, sídlo a predmet podnikania.

(6) Ministerstvo pôdohospodárstva vyhlási v Úradnom liste, ktoré majetkové podstaty (odsek 2) sa začleňujú do podnikov.

(7) Majetok a fondy, určené na sociálnu, kultúrnu a zdravotnú starostlivosť, nesmú byť odňaté svojmu určeniu.

§ 2.
Právna povaha.

(1) Podniky sú majetkom štátu podľa ďalších ustanovení. Sú právnickými osobami a platí pre ne ustanovenie o obchodníkoch plného práva.

(2) Podniky sa zapisujú ako firma jednotlivca do obchodného (firemného) registra na súde, vykonávajúcom právomoc vo veciach obchodných, v ktorého obvode má podnik sídlo.

(3) Podniky sú povinné používať vo firme označenie „národný podnik“ v neskrátenom znení.

(4) Pozemnoknižný súd zapíše prechod vlastníctva a iných práv k majetkovým podstatám na podnik na jeho návrh s odvolaním na tento zákon. Toto ustanovenie platí obdobne o vyznačení prechodu práv v iných úradných registroch a soznamoch.

§ 3.
Oprávnenia podnikov.

Podniky nepotrebujú oprávnenia, ktoré by inak boly potrebné na prevodzovanie činnosti podľa ich predmetu podnikania podľa ustanovení živnostenského poriadku (živnostenského zákona) alebo iných živnostensko-právnych predpisov. Podnik oznámi predmet takého podnikania úradu (§ 145 ž.ř. a § 242 živn.z.), ktorý ho vyznačí v osobitnom diele živnostenského registra. Podrobné predpisy, ako i v akom rozsahu platia pre podniky ustanovenia živnostenského poriadku (živnostenského zákona), v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich, môže určiť vláda nariadením.

Diel II.
Hospodárenie podnikov.

§ 4.
Zásady správy a prevádzky.

Podniky musia byť vedené podľa zásad obchodného podnikania so zreteľom na národohospodárske a správne úlohy im uložené tak, aby čo najlepšie a najhospodárnejšie prevodzovaly lesnú a poľnohospodársku prvovýrobu, aby pridružené závody zaisťovaly a doplňovaly prevádzku lesnej a poľnohospodárskej prvovýroby a aby podniky boly vzorom pre malých a stredných roľníkov a poskytovaly im podporu a pomoc.

§ 5.
Finančné hospodárenie.

(1) Imanie podnikov sa skladá z imania kmeňového a z rezervného fondu. Podrobnosti upraví organizačný štatút (§ 15).

(2) O kmeňovom imaní podnikov, o ich financovaní, o platobnom styku, o použití čistého zisku, o úhrade strát a o peňažnej kontrole podnikov platia obdobne ustanovenia dielu II až VII zákona zo dňa 11. marca 1948, č. 51 Sb., o úprave niektorých finančných pomerov národných podnikov priemyslových a potravinárskych. Podrobnosti upraví organizačný štatút.

(3) Pokiaľ podniky vykonávajú v záujme verejnom na príkaz vlády alebo ministra pôdohospodárstva investície, dodávky a výkony alebo iné plnenia, ktoré nesúvisia priamo s ich prevádzkou alebo zaťažujú túto prevádzku neúmernými výdavkami, majú nárok na náhradu nákladov, vzniklých im splnením príkazu. O tejto náhrade, jej výške a spôsobe jej platenia rozhodne vláda, ktorá zároveň určí odvetvie štátnej správy, ktoré náhradu poskytne.

(4) Podniky sú povinné sostavovať podnikové rozpočty a podľa nich hospodáriť.

(5) Štát neručí za záväzky podnikov.

§ 6.
Ustanovenia daňové a poplatkové.

Pre podniky platia daňové predpisy o podnikoch verejne účtujúcich; podniky podliehajú poplatkovej povinnosti podľa poplatkového zákona s jeho zmenami a doplnkami a od svojho zriadenia tiež poplatkovému ekvivalentu podľa § 1, ods. 2, písm. a) zákona zo dňa 8. apríla 1938, č. 76 Sb., o poplatkovom ekvivalente, pričom sa však na ne nevzťahujú ustanovenia § 8 a § 17, ods. 1 toho istého zákona.

§ 7.
Prevádzkové spoločenstvo.

Ministerstvo pôdohospodárstva môže vyhláškou určiť povinnosť spolupráce podnikov vo veciach spoločného záujmu a bližšie upraviť podrobnosti tejto spolupráce. Obdobne môže zaistiť súčinnosť podnikov s úradmi a orgánmi, upravujúcimi pozemkovú držbu a hospodárenie na pôde.

Diel III.
Správa podnikov.

§ 8.
Správne orgány.

(1) Správu podniku obstaráva správny sbor s generálnym riaditeľom, ktorý mu predsedá. Generálny riaditeľ má námestníka, ktorý je podpredsedom správneho sboru.

(2) Výkonným orgánom správneho sboru a generálneho riaditeľa je ústredné riaditeľstvo, na Slovensku oblastné riaditeľstvo; vedúci oblastného riaditeľstva, oblastný riaditeľ je zároveň námestníkom generálneho riaditeľa.

(3) Generálny riaditeľ, jeho námestník a ostatní členovia správneho sboru, po prípade ich náhradníci, spravujú podnik so starostlivosťou riadneho hospodára a sú osobne zodpovední za splnenie svojich povinností.

(4) Správny sbor robí všetky opatrenia vo veciach prevádzky a správy podniku zásadnej dôležitosti. Podrobnosti o jeho pôsobnosti, složení a rokovaní upraví organizačný štatút (§ 15).

§ 9.
Správny sbor.

(1) Správny sbor podniku sa skladá z predsedu, podpredsedu, stáleho zástupcu Ministerstva pôdohospodárstva, stáleho zástupcu Ministerstva financií, stáleho zástupcu jednotnej odborovej organizácie a zo 6, 9, 12 alebo 15 ďalších členov. Okrem predsedu a podpredsedu má každý člen náhradníka. Stálych zástupcov ministerstiev pôdohospodárstva, financií a jednotnej odborovej organizácie vymenúva príslušný minister, po prípade príslušný orgán jednotnej odborovej organizácie. Ostatných členov správneho sboru a ich náhradníkov vymenúva minister pôdohospodárstva, a to:

a) jednu tretinu členov a ich náhradníkov zo stálych zamestnancov podniku, ktorí majú odborné vedomosti a skúsenosti, po vypočutí príslušného orgánu jednotnej odborovej organizácie a podnikovej rady so zreteľom na to, aby boly primerane zastúpení zamestnanci zo Slovenska,

b) zvyšujúce dve tretiny členov a ich náhradníkov z radov osôb, ktoré nie sú zamestnancami podniku, po vypočutí príslušného orgánu jednotnej odborovej organizácie a so zreteľom na primerané zastúpenie Slovenska.

(2) Členom správneho sboru alebo jeho náhradníkom môže byť iba československý občan; musí mať politický a hospodársky rozhľad a skúsenosti a musí byť štátne spoľahlivý a občiansky bezúhonný.

(3) Člen správneho sboru alebo jeho náhradník nesmie prevodzovať zárobkový podnik, ktorého predmet podnikania je v rozpore so záujmami štátneho podniku, ani nesmie vykonávať inú funkciu alebo činnosť, ktoré sú v rozpore s týmito záujmami.

(4) Členovia správnych sborov a ich náhradníci složia do rúk ministra pôdohospodárstva sľub, že budú svedomite plniť svoje povinnosti v súlade so záujmami štátu.

(5) Členom správneho sboru, po prípade ich náhradníkom prislúcha náhrada hotových trov, spojených s výkonom funkcie, a to podľa smerníc, ktoré vydá Ministerstvo pôdohospodárstva po dohode s Ministerstvom financií; Ministerstvo pôdohospodárstva môže im po dohode s Ministerstvom financií priznať odmenu za osobitné práce alebo za dosiahnutie zvlášť priaznivých hospodárskych výsledkov podniku.

§ 10.
Generálny riaditeľ a jeho námestník.

(1) Generálneho riaditeľa podniku a jeho námestníka (oblastného riaditeľa) ustanovuje a odvoláva vláda na návrh ministra pôdohospodárstva, urobeného po vypočutí príslušného orgánu jednotnej odborovej organizácie. Vyhlásenie, ktorým sa generálny riaditeľ alebo jeho námestník vzdáva svojej funkcie, vezme na známosť minister pôdohospodárstva, čím sa zánik funkcie stáva účinným.

(2) Generálnym riaditeľom a jeho námestníkom môže byť iba československý občan, ktorý má politický a hospodársky rozhľad a skúsenosti a je štátne spoľahlivý a občiansky bezúhonný.

(3) Generálny riaditeľ a jeho námestník nesmú vykonávať zamestnanie, funkciu alebo inú činnosť, ktorá je v rozpore so záujmami podniku, ani nesmú prevodzovať akýkoľvek zárobkový podnik, ani sa na ňom akokoľvek zúčastniť.

(4) Generálny riaditeľ a jeho námestník složia do rúk ministra pôdohospodárstva sľub, že budú svedomite plniť svoje povinnosti v súlade so záujmami štátu.

(5) Dňom vykonania sľubu ujíma sa generálny riaditeľ (námestník) svojej funkcie a stáva sa, pokiaľ ním už nebol, zamestnancom podniku; jeho pracovný pomer zaniká dňom, keď bol odvolaný alebo dňom, keď bolo vzaté na vedomie, že sa vzdáva funkcie. Ak nedošlo k zániku pracovného pomeru za okolností, pre ktoré by inak bolo možno pracovný pomer zrušiť predčasne, prislúchajú generálnemu riaditeľovi (námestníkovi) požitky najmenej za čas, za ktorý by mu patrily, keby bol pracovný pomer rozviazaný výpoveďou.

(6) Na vymenovanie a odvolanie generálneho riaditeľa (námestníka) sa nevzťahujú predpisy o spolurozhodovaní závodného zastupiteľstva zamestnancov pri zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta a o predchádzajúcom súhlase okresného úradu ochrany práce pri dojednaní a rozviazaní pracovného pomeru.

(7) Podnik oznámi svojho generálneho riaditeľa (námestníka) do obchodného (firemného) registra. Generálny riaditeľ (námestník) sa podpíše pred súdom alebo pošle svoj podpis v overenej

forme. Za podnik sa podpisuje tak, že k vytlačenému alebo kýmkoľvek napísanému zneniu firmy podniku pripojí generálny riaditeľ (námestník) svoj podpis.

§ 11.
Právomoc generálneho riaditeľa (námestníka).

(1) Generálny riaditeľ (námestník) zastupuje a značí podnik a robí všetky opatrenia a rozhodnutia v jeho správe, ktoré nie sú vyhradené správnemu sboru. Ak niet správneho sboru alebo ak nie je schopný sa usnášať, alebo ak je nebezpečenstvo v meškaní, prislúcha generálnemu riaditeľovi (námestníkovi), aby robil potrebné opatrenia; je však povinný podať o nich zprávu správnemu sboru na najbližšej jeho schôdzke.

(2) Generálny riaditeľ (námestník) vykonáva usnesenie správneho sboru. Ak je však toho názoru, že usnesenie správneho sboru je na ujmu záujmov podniku alebo odporuje zákonu, upozorní na to správny sbor a ak sotrvá správny sbor na usnesení pri opätovnom hlasovaní podľa mien v tej istej schôdzke, zastaví generálny riaditeľ (námestník) jeho výkon a podá o tom ihneď zprávu ministrovi pôdohospodárstva.

§ 12.
Zastupovanie pred súdmi.

Vo veciach, v ktorých sa podľa platných predpisov vyžaduje zastúpenie advokátom, zastupuje podnik finančná prokuratúra podľa zákona zo dňa 8. júna 1933, č. 97 Sb., o finančných prokuratúrach. Podnik sa môže dať zastupovať finančnou prokuratúrou i v iných veciach v konaní súdnom alebo správnom.

Diel IV.
Zamestnanci.

§ 13.
Pracovné (služobné) mzdové (platové) a penzijné pomery zamestnancov.

(1) Zamestnanci pri doterajších podnikoch a majetkových podstatách, z ktorých sa zriadia podniky podľa tohto zákona, ako i štátni zamestnanci, ktorí budú určení na služby, v podnikoch podľa tohto zákona zriadených, prechádzajú do služieb podniku a stávajú sa jeho zamestnancami v súkromnoprávnom pracovnom pomere.

(2) Pracovné a mzdové pomery zamestnancov podnikov upravia podniky pracovnými a mzdovými poriadkami, ktoré schváli Ministerstvo sociálnej starostlivosti. Pokiaľ títo zamestnanci boli dosiaľ v pragmatikálnom alebo regulovanom služobnom pomere, upraví vláda nariadením nové ich penzijné zabezpečenie.

(3) Než budú vydané predpisy podľa odseku 2, zostávajú zamestnanci, ktorí boli dosiaľ v pragmatikálnom alebo regulovanom služobnom pomere, naďalej vyňatí z národného poistenia dôchodkového a platia pre ich penzijné zaopatrenie ako aj pre ich pracovné (služobné) a mzdové (platové) pomery naďalej doterajšie predpisy, s výnimkou predpisov o príslušnosti k opatreniam o jednotlivých zamestnancoch; táto príslušnosť prechádza výlučne na správne orgány podnikov.

(4) Penzijné zaopatrenie zamestnancov doterajšieho podniku „Štátne lesy a statky“ v pragmatikálnom alebo regulovanom služobnom pomere, ktorých činný služobný pomer skončí pred zriadením podnikov, a ich pozostalých zostáva nedotknuté. Konanie vo veciach tohto zaopatrenia upraví vláda nariadením; až do jeho vydania platia obdobne ustanovenia odseku 3.

(5) Ministri financií a pôdohospodárstva a predseda Najvyššieho účtovného kontrolného úradu určia, akým podielom a spôsobom uhradí štát a podniky náklady na úhradu dávok penzijného

zaopatrenia, počítajúc v to platy povolené podľa voľnej úvahy, zamestnancov podnikov a ich pozostalých ako i bývalých zamestnancov podniku „Štátne lesy a statky“ a ich pozostalých.

Diel V.
Dozor a kontrola.

§ 14.
Dozor nad podnikmi.

(1) Dozor nad podnikmi vykonáva minister pôdohospodárstva.

(2) Ak nastanú v podniku nepravidelnosti, ohrožujúce vážne jeho riadnu prevádzku, alebo ak to vyžaduje záujem poľného alebo lesného hospodárstva alebo ak nepôsobia príslušné jeho správne orgány, urobí minister pôdohospodárstva vhodné opatrenia.

(3) Podniky podliehajú kontrole Najvyššieho účtovného kontrolného úradu.

Diel VI.
Záverečné ustanovenia.

§ 15.
Organizačné štatúty.

Vláda vydá nariadením organizačné štatúty podnikov, v ktorých bližšie upraví ich organizáciu a pôsobnosť ich orgánov, pričom najmä

a) upraví užívanie štátnych znakov, symbolov, rovnošiat a služobných odznakov v prevádzke podnikov,

b) upraví scudzovanie a zaťažovanie nehnuteľností,

c) vydá podrobnejšie predpisy o hospodárení, zadovažovaní úverov, zriaďovaní fondov a ich dotácií, rozdelení zisku a o spôsobe úhrady straty.

§ 16.
Poplatkové oslobodenie.

Písomnosti a úradné úkony, ktoré sú potrebné na vykonanie §§ 1 a 2, sú oslobodené od poplatkov.

§ 17.
Derogačné ustanovenia.

Začiatočným dňom účinnosti tohto zákona zrušujú sa všetky predpisy, odporujúce tomuto zákonu, najmä

a) ustanovenie § 1 vládneho nariadenia zo dňa 25. septembra 1924, č. 206 Sb., ktorým sa vykonáva zákon o úprave hospodárenia v štátnych závodoch, ústavoch a zariadeniach, ktoré prevahou nemajú plniť úlohy správne, pokiaľ sa za podnik, spravovaný podľa zásad obchodného hospodárenia, vyhlasuje podnik „Štátne lesy a statky“,

b) vládne nariadenie zo dňa 8. januára 1946, č. 10 Sb., pokiaľ sa za podnik, spravovaný podľa zásad obchodného hospodárenia, vyhlasuje podnik „Štátne pokusné statky výskumných ústavov pôdohospodárskych“,

c) vládne nariadenie zo dňa 5. marca 1948, č. 25 Sb., ktorým sa slučujú podniky „Štátne lesy a statky“ a „Štátne statky“ a „Štátne lesy“.

§ 18.
Účinnosť a vykonanie zákona.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1949; vykoná ho minister pôdohospodárstva po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Ďuriš v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.